

Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

Кафедра судоустрою та прокурорської діяльності

ПРОГРАМА

Навчальної дисципліни

«ДОКТРИНАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ СУДОВОЇ ВЛАДИ»

(вибіркова)

Рівень вищої освіти – третій освітньо-науковий рівень

Ступінь вищої освіти – доктор філософії

Галузь знань – 08 «Право»

Спеціальність – 081 «Право»

Харків

2019

Програма навчальної дисципліни «Доктринальні проблеми судової влади»: галузь знань 08 «Право», спеціальність 081 «Право», освітньо-кваліфікаційний рівень третій (доктор філософії)

Розробник:

Москвич Лідія Миколаївна, завідувач кафедри судустрою та прокурорської діяльності, доктор юридичних наук, професор

Затверджено на засіданні кафедри судустрою та прокурорської діяльності
протокол № 7 від 22 травня 2019 р.

Завідувач кафедри Москвич Л.М.

Зміст

1. Вступ	4
2. Опис навчальної дисципліни	9
3. Зміст навчальної дисципліни	10
4. Ресурсне забезпечення навчальної дисципліни	13
4.1. Форми організації освітнього процесу та види навчальних занять	13
4.2. Самостійна робота здобувачів вищої освіти	13
4.3. Освітні технології та методи навчання	13
4.4. Форми педагогічного контролю та система оцінювання якості сформованих компетентностей за результатами засвоєння навчальної дисципліни	14
4.5. Навчально-методичне та інформаційне забезпечення навчальної дисципліни	15
Додаток 1. Карта предметних компетентностей з навчальної дисципліни	22
Додаток 2. Карта результатів навчання здобувача третього освітнього рівня, сформульованих у термінах компетентностей	26
Додаток 3. Матриця зв'язків між модулями навчальної дисципліни, результатами навчання та предметними компетентностями в програмі навчальної дисципліни	29

1. Вступ

Навчальна дисципліна за вільним вибором аспіранта «Доктринальні проблеми судової влади» є юридичною дисципліною міждисциплінарного характеру, що включає в себе загальні положення процесуальних галузей права як основну її складову та суміжних галузей матеріального права, які містять положення, що застосовуються в процесі судочинства. В межах цієї навчальної дисципліни досліджується сукупність взаємопов'язаних положень загальнотеоретичного, правового та методичного характеру щодо організації та діяльності судової влади. Практичне значення розв'язання доктринальних проблеми організації та функціонування судів та системи органів судового врядування сприятиме удосконаленню засад реалізації фундаментального права на судовий захист.

Метою дисципліни є формування предметних компетентностей у сфері основних доктринальних положень щодо організації та функціонування судової влади, зокрема комплексне дослідження актуальних теоретичних та практичних питань, пов'язаних із захистом конституційних прав і свобод людини і громадянина, захистом інтересів держави в судовому порядку, розуміння особливостей функціонування системи органів судової гілки влади.

Завданням навчальної дисципліни «Доктринальні проблеми судової влади» є формування у аспірантів системних знань в сфері організації і функціонування судової влади; стану наукових досліджень в галузі судоустрою, статусу суддів, статусу органів судового врядування, а також здатності самостійного вирішення комплексних проблем в галузі професійної та дослідницько-інноваційної діяльності, набуття універсальних навичок дослідника, тощо.

Місце навчальної дисципліни у структурі освітньо-професійної програми.

Навчальна дисципліна «Доктринальні проблеми судової влади» належить до вибіркових навчальних дисциплін. Для опанування навчальною дисципліною аспірантом передбачено загалом 210 годин, з яких 60 годин аудиторних (40 годин лекцій та 20 годин практичних занять) та 150 годин відведено для самостійної роботи. Форма контролю – іспит.

Вивчення даної дисципліни базується на наступних дисциплінах: судове право; цивільний процес; кримінальний процес; господарський процес; адміністративне право і процес; теорія держави і права; історія держави і права; конституційне право; судові системи та порівняльне судове право.

Предметні компетентності здобувача третього освітнього ступеня, сформованих в результаті освоєння навчальної дисципліни:

ПК – 1: Аналізувати, робити порівняльну характеристику, прогнозувати зміни до діючого законодавства України, що регламентує діяльність судових органів;

ПК – 2: Правильно тлумачити та застосовувати нормативно-правові акти щодо організації та діяльності судових органів при вирішенні практичних ситуацій;

ПК – 3: Вміти вирішувати практичні задачі з посиланням на текст конкретних норм матеріального та процесуального права для обґрунтування свого рішення;

ПК – 4: Вміти знаходити і аналізувати норми чисельних нормативно-правових актів національного та міжнародного рівня щодо діяльності судових органів;

ПК – 5: Здібність до самоаналізу, самопізнання і самооцінювання власних здібностей і ціннісних орієнтацій, що призводить до кращого розуміння ступеню відповідності власних особливостей вимогам обраної професії;

ПК – 6: Самостійно знаходити додаткову інформацію по заданій темі та презентувати матеріал на занятті;

ПК – 7: Вміти у складі 3-4 людей підготувати до практичного заняття ділову гру (судове засідання тощо);

ПК – 8: Складати вмотивовані судові рішення з урахуванням деталей обставин справи та характеристики осіб – суб'єктів провадження;

ПК – 9: Обирати та використовувати психологічні технології у професійній діяльності;

ПК – 10: Знати систему юридичних гарантій прав і свобод людини і громадянина та органи, що їх реалізують;

ПК – 11: Знати природу судового права як науки, самостійної галузі права та навчальної дисципліни;

ПК – 12: Знати поняття, види і характерні ознаки суб'єктів судового права;

ПК – 13: Знати поняття та характерні ознаки судової влади, функції та принципи судової влади;

ПК – 14: Знати історичний розвиток концепції судового права;

ПК – 15: Знати джерела судового права, що включає знання норм національного цивільного та кримінального процесуального права, законодавства про судоустрій і статус суддів, як вітчизняного історичного, так і чинного; вміти аналізувати та застосовувати на практиці рішення Верховного Суду з підстав неоднакового застосування судами (судом) касаційної інстанції однієї і тієї ж норми матеріального права в подібних правовідносинах;

ПК – 16: Знати поняття та види судових систем світу, міжнародні стандарти організації та функціонування судових систем;

ПК – 17: Уміння дати загальну характеристику судової системи України та уміння розрізняти види, компетенцію та склад судів, що становлять судову систему України;

ПК – 18: Знати світові моделі підготовки та призначення суддів та вміти порівнювати процедури призначення на посаду судді в Україні та світі;

ПК – 19: Знати особливості правового статусу судді в Україні;

ПК – 20: Знати поняття і зміст організаційного забезпечення судової влади, а також систему органів, що здійснюють організаційне забезпечення судової влади;

ПК – 21: Знати склад, порядок формування та компетенції Державної судової адміністрації України, органів суддівського самоврядування, Вищої кваліфікаційної комісії суддів України, Вищої ради правосуддя, Національної школи суддів;

ПК – 22: Знати та мати навички застосування на практиці рішень Європейського суду з прав людини, зокрема в частині питань статусу суддів та державних службовців системи органів судової влади;

ПК – 23: Знати поняття, ознаки, види та організаційні форми судових процедур;

ПК – 24: Уміння розмежовувати судові юрисдикції;

ПК – 25: Знати світові моделі участі народу в судочинстві (шефени, присяжні та арбітражні засідателі) та особливості залучення присяжних до відправлення правосуддя в Україні.

Експлікація загальних і професійних компетентностей визначається в карті предметних компетентностей (Додаток 1)

У результаті освоєння навчальної дисципліни здобувач третього освітнього ступеня повинен демонструвати наступні результати навчання:

РНС НД – 1.1. Демонструвати знання й розуміння природи й змісту судового права як науки та самостійної галузі права

РНС НД – 1.2. Демонструвати знання і розуміння основних теоретичних підходів до визначення сутності судової влади

РНС НД – 1.3. Пояснювати природу і зміст характерних ознак судової влади;

РНС НД – 1.4. Здійснювати критичний і системний аналіз актів вищих судових органів – Верховного та Конституційного Судів;

РНС НД – 1.5. Здійснювати критичний і системний аналіз рішень Верховного Суду з підстав неоднакового застосування судами (судом) касаційної інстанції однієї і тієї ж норми матеріального права в подібних правовідносинах;

РНС НД - 1.6. Володіти вміннями і навичками щодо правильного тлумачення та застосування нормативно-правових актів у сфері організації та діяльності судових органів, а також виявлення прогалин і колізій в їх системі;

РНС НД – 1.7. Вміти аналізувати та розв'язувати практичні завдання, пов'язані із тлумаченням і застосуванням норм судового права, передусім

законодавства про судоустрій і статус суддів у конкретних ситуаціях судової практики;

РНС НД – 1.8. Знати систему юридичних гарантій прав і свобод людини і громадянина та органи, що їх реалізують;

РНС НД – 2.1. Характеризувати завдання та функції суду, принципи і форми його діяльності;

РНС НД – 2.2. Розуміти специфіку організаційної будови та сутність діяльності суду у забезпеченні права на справедливий суд, зміст та значення принципів організації та діяльності судової влади та суміжних інститутів;

РНС НД – 2.3. Характеризувати сутність правового статусу судді;

РНС НД – 2.4. Розкривати механізм набуття статусу судді в Україні;

РНС НД – 2.5. Демонструвати знання та розуміння особливостей правового статусу судів та суддів;

РНС НД – 2.6. Характеризувати систему органів, що здійснюють організаційне забезпечення діяльності судової влади;

РНС НД – 2.7. Робити порівняльно-правовий аналіз моделей судових систем світу;

РНС НД – 3.1. Аналізувати міжнародні стандарти належного судочинства;

РНС НД – 3.2. Розкривати особливості світових моделей участі народу в судочинстві (шефени, присяжні та арбітражні засідателі);

РНС НД – 3.3. Визначати поняття, ознаки, види та організаційні форми судових процедур;

РНС НД – 3.4. Демонструвати розуміння актуальних проблем визначення підстав та порядку залучення представників народу до участі в судовому процесі;

РНС НД – 3.5. Володіти навичками роботи із нормативно-правовими актами, науковою літературою, аналітичними та статистичними матеріалами, що стосуються питань судових процедур.

Експлікація результатів освоєння навчальної дисципліни і результатів навчання за спеціальністю і спеціалізацією освітньо-професійної програми

визначається в карті результатів навчання, сформульованих у термінах компетентностей (Додаток 2).

Модуляризація компетентнісно-орієнтованої програми навчальної дисципліни.

Експлікація модуляризації компетентнісно-орієнтованої програми навчальної дисципліни визначається у матриці зв'язків між модулями навчальної дисципліни, результатами навчання та предметними компетентностями (Додаток 3).

2. Опис навчальної дисципліни

Курс	Рівень освіти, галузь знань, спеціальність	Дидактична структура навчальної дисципліни
Кількість кредитів ЕКТС: 7 Кількість модулів: 3 Загальна кількість годин: 210 Тижневих годин: 4	Рівень освіти – Третій (доктор філософії) Галузь знань – 08 «Право» Спеціальність – 081 «Право»	Вибіркова Модуль 1 Лекції: 10 Практичні заняття: 6 Самостійна робота: 50 Модуль 2 Лекції: 22 Практичні заняття: 10 Самостійна робота: 50 Модуль 3 Лекції: 8 Практичні заняття: 4 Самостійна робота: 50 Види контролю: підсумковий контроль знань (іспит)

3. Зміст програми навчальної дисципліни

Модуль 1. Судове право як наука, галузь права та навчальна дисципліна. Судова влада.

Зміст модуля

Модуль 1. Судове право як наука, галузь права та навчальна дисципліна. Судова влада.

Судове право. Предмет і метод судового права Генеза концепції судового права. Предмет і метод судового права. Поняття, характерні ознаки і види судово-правових відносин. Система навчальної дисципліни “Судове право” та її співвідношення з іншими юридичними дисциплінами. Взаємозв’язок судового права з іншими галузями права. *Джерела судового права*. Поняття і класифікація джерел судового права. Міжнародно-правові акти як джерела судового права. Судова політика як результат діяльності органів судової влади. Акти органів судової влади: поняття, види і основні ознаки. Акти міжнародних судових установ як джерела судового права. Порядок виконання і застосування практики Європейського суду з прав людини. Акти судового правозастосування як джерело права в Україні: теоретичне і прикладне значення. Роль рішень вищих судових органів в процесі правозастосування. Рішення Верховного Суду з підстав неоднакового застосування судами (судом) касаційної інстанції однієї і тієї ж норми матеріального права в подібних правовідносинах у порядку, передбаченому процесуальним законом. *Суб’єкти судового права*. Поняття, види і характерні ознаки суб’єктів судового права. Суд як основний суб’єкт судового права. Суддя як суб’єкт судового права. Громадяни як суб’єкти судового права. *Судова влада*. Поняття та характерні ознаки судової влади. Ознаки судової влади. Функції судової влади. Принципи судової влади. *Основоположні принципи судової влади*. Поняття, система та значення принципів судової влади. Основоположні принципи судової влади. Верховенство права і законність як основа судового правозастосування. Справедливість як загальновизнаний стандарт функціонування судової влади. Рівність осіб перед законом і судом.

Принцип правової визначеності. Інституціональні принципи судової влади. Самостійність судів, незалежність і безсторонність суддів. Право на судовий захист. Доступність судової влади. Транспарентність судової влади. Виключність і повнота судової влади. Функціональні принципи судової влади. Змагальність як модель судового провадження. Розумний строк судового розгляду. Публічність як вихідна засада судового провадження. Участь народу у здійсненні судочинства (суд присяжних). Гласність судового процесу та його повне фіксування технічними засобами. Національна мова судочинства. Колегіальний і одноосібний розгляд справ судом. Забезпечення права особи на правову допомогу в судовому процесі. Апеляційне і касаційне оскарження рішення суду. Обов'язковість і вмотивованість судових рішень.

Модуль 2. Судова система. Статус суддів. Організаційне забезпечення судової влади.

Зміст модуля

Модуль 2. Судова система. Статус суддів. Організаційне забезпечення судової влади.

Судова система як організаційна форма судової влади. Поняття та види судових систем. Етапи становлення судової системи України та перспективи її реформування відповідно до європейських стандартів. Міжнародні стандарти організації та функціонування судових систем. Ознаки та загальна характеристика судової системи України. Принципи судової системи України (територіальність, інстанційність та спеціалізація). Порядок та підстави утворення та ліквідації судів. Основні елементи судової системи України. Види, компетенція та склад місцевих судів. Види, компетенція та склад апеляційних судів. Види, компетенція та склад вищих спеціалізованих судів. Правовий статус Верховного Суду як найвищого судового органу України. Компетенція, структура та порядок формування Конституційного Суду України. Порівняльно-правовий аналіз моделей судових систем світу. *Процедура формування суддівського корпусу в Україні.* Світові моделі підготовки та призначення суддів.

Законодавчі вимоги до кандидатів на посади суддів. Професійно важливі якості судді. Психологічні аспекти професіограми судді. Особливості професійної правосвідомості судді. Процедура призначення на посаду судді. Переведення судді до іншого суду: процедурні аспекти. *Правовий статус носіїв судової влади*. Незалежність, недоторканність та імунітет судді як правова основа їх статусу. Статус судді: поняття, зміст. Професійні права та обов'язки судді. Етичні аспекти діяльності судді. Кодекс професійної етики суддів. Вимоги антикорупційного законодавства щодо діяльності суддів. Дисциплінарна відповідальність суддів: підстави, процедурні аспекти і види дисциплінарних стягнень. Кримінальна відповідальність суддів: порушення кримінальної справи, особливості її розгляду, відповідальність за постановлення завідомо неправосудного рішення. Підстави та процедура припинення статусу судді. Звільнення суддів за загальними підставами і в результаті порушення законодавства. *Організаційне забезпечення судової влади*. Організаційне забезпечення судової влади: поняття і зміст. Порядок фінансування органів судової влади. Роль Кабінету Міністрів України і Верховної Ради України в забезпеченні належного функціонування судової влади. Державна судова адміністрація України як основний суб'єкт організаційного забезпечення судової влади. Органи суддівського самоврядування: види, компетенція. Роль Ради суддів України в організаційному забезпеченні судової влади. Вища рада правосуддя: склад, завдання та компетенція. Вища кваліфікаційна комісія суддів: завдання, склад і повноваження. Проблеми підвищення ефективності організаційного забезпечення судової влади в Україні.

Модуль 3. Теорія судових процедур.

Зміст модуля

Модуль 3. Теорія судових процедур.

Теорія судових процедур. Поняття і ознаки судових процедур. Види судових процедур. Міжнародні стандарти належного суду. Судові юрисдикції: поняття та проблема розмежування. Організаційні форми судових процедур. Колегіальна форма розгляду справ. Одноособовий розгляд судових справ. Участь народу у відправленні правосуддя. Світові моделі участі народу в судочинстві

(шефени, присяжні та арбітражні засідателі). Підстави та порядок залучення представників народу до участі в судовому процесі. Законодавчі вимоги до присяжних. Справи, підсудні суду присяжних за процесуальним законодавством. Особливості судового процесу за участю присяжних.

4. Ресурсне забезпечення навчальної дисципліни

4.1. Форми організації освітнього процесу та види навчальних занять

Організації освітнього процесу - навчальні заняття, самостійна підготовка.

Види навчальних занять - лекція, практичне заняття, індивідуальна консультація, групова консультація.

4.2. Самостійна робота здобувачів третього освітнього рівня

1. Зміст та призначення самостійної роботи аспірантів – самостійна робота полягає в додатковому поглибленому опрацюванні аспірантами окремих питань навчальної дисципліни.

Аспірант повинен самостійно ознайомитись, критично осмислити та зробити висновки з рекомендованого наукового матеріалу.

2. Форми самостійної роботи аспірантів – аудиторна (підготовка до відповідей на заняттях, підготовка до написання тестів, підготовка презентації з додатковою інформацією по темі заняття) та позааудиторна (опрацювання матеріалу лекції, додаткових джерел, ознайомлення з сучасними поглядами на проблемні питання, що висвітлені в періодичних виданнях, виконання домашніх завдань, самостійний та творчий пошук матеріалу для написання курсових робіт та наукових тез, статей).

4.3. Освітні технології та методи навчання

Освітні технології - проблемне навчання, аудіо-візуальні технології; методи навчання - дискусія, ділові ігри, мозковий штурм.

4.4. Форми педагогічного контролю та система оцінювання якості сформованих компетентностей за результатами засвоєння навчальної дисципліни

1. Поточний контроль знань аспірантів.

Види поточного контролю та порядок формування оцінок за дисципліною:

Вид активності	Зміст активності	Кількість видів	Кількість балів за вид	Всього (в балах)
Присутність на лекціях	Протягом всього курсу	20	0,5	10
Відповіді на заняттях	Розкриття питання по плану теми, відповідь по практичному завданню	10	до 3	до 30

2. Підсумковий контроль знань аспірантів.

Видом підсумкового контролю за дисципліною «Доктринальні проблеми судової влади» є іспит.

Шкала оцінювання результатів навчання аспірантів:

Кількість балів	Критерії оцінювання знань і умінь аспіранта
60	1. Всебічне, систематичне і глибоке знання матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни «Доктринальні проблеми судової влади», у тому числі орієнтація в основних наукових доктринах та концепціях дисципліни. 2. Засвоєння основної та додаткової літератури, рекомендованої кафедрою. 3. Здатність до самостійного поповнення знань з дисципліни та використання отриманих знань у практичній роботі.
55	1. Повне знання матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни «Доктринальні проблеми судової влади». 2. Засвоєння основної літератури та знайомство з додатковою літературою, рекомендованою кафедрою. 3. Здатність до самостійного поповнення знань з дисципліни, розуміння їх значення для практичної роботи.
50	1. Достатньо повне знання матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни «Доктринальні проблеми судової влади», за відсутності у відповіді суттєвих неточностей. 2. Засвоєння основної літератури, рекомендованої кафедрою. 3. Здатність до самостійного поповнення знань з дисципліни, розуміння їх значення для практичної роботи.
45	1. Знання основного матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни «Доктринальні проблеми судової влади», в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої роботи за професією. 2. Засвоєння основної літератури, рекомендованої кафедрою. 3. Помилки та суттєві неточності у відповіді на іспиті за наявності знань для їх самостійного усунення або за допомогою викладача.

40	1. Знання основного матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни «Доктринальні проблеми судової влади», в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої роботи за професією. 2. Ознайомлення з основною літературою, рекомендованою кафедрою. 3. Помилки у відповіді на іспиті за наявності знань для усунення найсуттєвіших помилок за допомогою викладача.
35	1. Прогалини в знаннях з певних частин основного матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни «Доктринальні проблеми судової влади». 2. Наявність помилок у відповіді на іспиті.
0	1. Відсутність знань значної частини основного матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни «Доктринальні проблеми судової влади». 2. Неможливість продовжити навчання або здійснювати професійну діяльність без проходження повторного курсу з цієї дисципліни.

3. Критерії і рівні оцінювання результатів навчання: **відмінний** (відповідає високим вимогам - оцінка А). Досягнення цього рівня означає дуже добре чи відмінне оволодіння знаннями, уміннями і практичними навичками. Здобувач третього освітнього ступеня може вільно застосовувати отримані знання і демонструвати набуті уміння та практичні навички у складних ситуаціях; **типовий** (відповідає середнім і вище середнього рівня вимогам – оцінки С і В) Досягнення цього рівня означає середнє чи добре оволодіння знаннями, уміннями та практичними навичками. Здобувач третього освітнього ступеня може застосувати отримані знання і демонструвати набуті уміння та практичні навички як в простих, так і в більш складних ситуаціях; **пороговий** (відповідає мінімальним і вище мінімального рівня вимогам – оцінки Е і D). Досягнення цього рівня означає слабе чи задовільне оволодіння знаннями, уміннями та практичними навичками. У простих ситуаціях здобувач третього освітнього ступеня може застосувати отримані знання і демонструвати набуті уміння та практичні навички, але не здатний цього зробити при підвищенні рівня складності ситуації.

4.5. Навчально-методичне та інформаційне забезпечення навчальної дисципліни

Нормативно-правові акти

1. Європейська хартія про статус суддів // Вісн. Верхов. Суду України. – 1998. – № 4. – С. 2-9.

2. Кодекс адміністративного судочинства України // Відом. Верхов. Ради України. – 2005. – № 35-36, № 37. – Ст. 446.
3. Кодекс суддівської етики: затв. XI черговим з'їздом суддів України 22 лютого 2013 р. [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://court.gov.ua/userfiles/Kodex%20sud%20etiki%281%29.pdf>– Заголовок з екрана.
4. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод від 04.11.1950 р. // Зб. договорів Ради Європи. – К.: Пар-лам. вид-во, 2000. – С. 27-45.
5. Конституція України від 28.06.1996 р. (із змінами і доп.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>– Заголовок з екрану.
6. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13 квітня 2012 р., № 4651-VI // Голос України. – 2012. – від 19 трав. – № 90 – 91.
7. Міжнародний пакт про громадянські і політичні права від 16 груд. 1966 р. // Права людини. Міжнар. договори України, декларації, док. – К., 1992. – С. 36-62.
8. Міжнародні стандарти незалежності суддів: зб. документів / укл. А. Г. Алексеєв. – К.: Поліграф-Експрес, 2008. – 184 с.
9. Основні принципи незалежності судових органів від 06.09.1985 р. / Международ. защита прав человека. Док. и ком-мент. – Х.: Синтекс. – 1998. – С. 162-166.
10. Положення про Державну судову адміністрацію України [Електронний ресурс]: затв. рішенням Ради суддів України від 22.10.2010 р. № 12. – Режим доступу: <http://court.gov.ua/olsa>. – Заголовок з екрана.
11. Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини: Закон України від 23.02.2006 р. № 3477-IV // Офіц. вісн. України. – 2006. – № 12. – Ст. 792.
12. Про запобігання корупції: Закон України від 14 жовтня 2014 р. № 1700-VII // Офіц. Вісн. України. – 2014. – № 87. – Ст.2474.

13. Про засади державної антикорупційної політики в Україні (Антикорупційна стратегія) на 2014-2017 роки: Закон України від 14.10.2014 № 1699-VII [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/1699-18>

14. Про Конституційний Суд України: Закон України від 26.10.1996 р. № 422/96-ВР // Відом. Верхов. Ради України. – 1996. – № 49. – Ст. 272.

15. Про очищення влади: Закон України від 16.09.2014 № 1682-VII // Відомості Верховної Ради. – 2014. – № 44. – Ст.2041.

16. Про ратифікацію Конвенції про захист прав людини і основних свобод 1950 р., Першого Протоколу та протоколів № 2, 4, 7 та 11 до Конвенції: Закон України від 17.07.1997 р. № 475/97-ВР // Відом. Верхов. Ради України. – 1997. – № 40. – Ст. 263; 1999. – № 22-23. – Ст. 197.

17. Про судоустрій і статус суддів: Закон України від 02.06.2016 №1402-VIII // Голос України. – 2016. – Від 16 липня.- № 133-132.

18. Регламент Вищої кваліфікаційної комісії суддів України: затв. рішення ВККС України від 8 червня 2011 р. № 1802/зп-11[Електрон. ресурс].

– Режим доступу: <http://vkksu.gov.ua/ua/about/reglament-vkks-ukraini/>. – Заголовок з екрана.

19. Рішення Ради суддів України від 3 березня 2016 р. №23 “Про стан виконання судьями та судами України Закону “Про очищення влади”. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zib.com.ua/ua/print/122144-bilshe_tisyachi_suddiv_sche_ne_proyshli_lyustraciynu_perevir.html – Заголовок з екрану.

20. Щодо оцінювання діяльності суддів, якості правосуддя і поваги до незалежності судової влади: Висновок № 17 (2014) від 23 жовтня 2014 р. Консультативної ради європейських суддів при Комітеті Міністрів РЄ [Електрон. ресурс]. – Режим доступу:

[http://www.scourt.gov.ua/clients/vsu/vsu.nsf/\(documents\)/58F4A4DD76AACFD0C2257D87004971A6](http://www.scourt.gov.ua/clients/vsu/vsu.nsf/(documents)/58F4A4DD76AACFD0C2257D87004971A6). – Заголовок з екрана.

21. Щодо суддів: незалежність, ефективність та обов'язки: рекомендації Комітету міністрів Ради Європи від 17.11.1994 р., № R (94)12 [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=994_a38. – Заголовок з екрана.

Підручники, навчальні посібники, монографії, статті тощо

1. Актуальні проблеми судового права : матеріали міжнар. наук.-практ. конф., присвяч. пам'яті проф. Івана Єгоровича Марочкіна (Харків, 30 жовт. 2015 р.) / редкол. Л. М. Москвич (голова) та ін. – Х. : Право, 2015.

2. Бабкова В. С. Міжнародні стандарти як джерела судового права України / В. С. Бабкова // Право України. - 2015. – N 7. - С. 136-143.

3. Банчук О.А. Вимоги статті 6 Конвенції про захист прав і основних свобод до процедури здійснення судочинства / О.А. Банчук, О.Р. Куйбіда. – К.: ІКЦ “Леста”, 2005. – 116 с.

4. Бринцев В.Д. Стандарти правової держави: втілення у національну модель організаційного забезпечення судової влади: моногр. / В.Д. Бринцев. – Х.: Право, 2010. – 464 с.

5. Бути суддею: професія чи покликання: навч. посібник / за ред. Д. Вона, Н. Петрової, І. Зарецької. – К.: Національна школа суддів України, Проект «Справедливе правосуддя», 2015. – 216 с.

6. Веніславський Ф. Конституційний Суд України в механізмі забезпечення стабільності конституційного ладу / Ф. Веніславський // Вісник Конституційного Суду України. - 2010. - № 2. - С. 130-137.

7. Висновки моніторингу незалежності суддів – 2011 // Вісник Верховного Суду України. – 2011. - № 12. – С. 5-8.

8. Городовенко В. В. Принципи судової влади: монографія / В. В. Городовенко. – Х.: Право, 2012. - 448 с.

9. Городовенко В. В. Проблеми становлення незалежної судової влади в Україні: Монографія. — К.: Фенікс, 2007. – 224 с.

10. Дженіс М. Європейське право у галузі прав людини: джерела і практика застосування: пер. з англ. / М. Дженіс, Р. Кей та Е. Бредлі. – К.: АртЕк, 1997. – 624 с.
11. Документи Консультативної ради європейських суддів: упоряд. А. О. Кавакін. – К.: Ін Юре, 2015. – 772 с.
12. Дудаш Т. Юридична природа рішень Європейського Суду з прав людини: загальнотеоретичний аспект / Т. Дудаш // Право України. – 2010. – №2. – С. 173–179.
13. Казакевич П. В. Статус Вищої кваліфікаційної комісії суддів України / П. В. Казакевич // Вісник Вищої кваліфікаційної комісії суддів України. – 2013. - № 1. – С. 38-42.
14. Курило О. М. Проблеми організації роботи апеляційного суду області: монографія / О. М. Курило ; НУ ЮАУ, Апеляц. суд Харків. обл. - Х. : Юрайт, 2013. - 256 с.
15. Курс цивільного процесу: підручник / В. В. Комаров, В.А. Бігун, В. В. Баранкова та ін.; за заг. ред. В. В. Комарова. – Х.: Право, 2011. - 1352 с.
16. Лапкін А. В. Організація судових та правоохоронних органів України у схемах: навч. посіб. / А. В. Лапкін. – Х.: Пра-во, 2016.– 136 с.
17. Лапкін А. В. Судове право України: навч. посіб. у схемах / А. В. Лапкін. – Х. : Право, 2016. – 148 с.
18. Лобойко Л. Концепція судового права у контексті судового захисту прав і свобод / Л. Лобойко, О. Шило // // Право України. – 2015. - № 3. – С. 60-70.
19. Москвич Л. Судове право: крок від теорії до галузі права / Л. Москвич // Право України. – 2015. - № 3. – С. 18-25.
20. Москвич Л.М. Ефективність судової системи: концептуальний аналіз: моногр. / Л.М. Москвич. – Х.: ФІНН, 2011.– 384 с.
21. Москвич Л.М. Правовий статус носіїв судової влади в Україні (професійні судді, народні засідателі, суд присяжних): моногр. / Л.М. Москвич, С.О. Іваницький, І.О. Русанова. – Х.: ФІНН, 2009. – 488 с.

22. Мурадян Э. М. Судебное право: монография / Э. М. Мурадян. – Санкт-Петербург: Юрид. центр Пресс, 2007. – 575 с.
23. Назаров І. Джерела судового права / І. Назаров // Пра-во України. – 2015. - № 3. – С. 53-59.
24. Назаров І.В. Правовий статус Вищої ради юстиції / І.В. Назаров. – Х.: Право, 2006.
25. Назаров І.В. Судові системи країн Європейського Союзу та України: генезис та порівняння:/ І.В. Назаров. – Х.: ФІНН, 2011. – 432 с.
26. Нор В.Т. Судові та правоохоронні органи України: підручник / В. Т. Нор, Н. П. Анікіна, Н. Р. Бобечко ; Львів. нац. ун-т ім. І. Франка. - Київ : Ін Юре, 2010. - 240 с.
27. Овсяннікова О.О. Транспарентність судової влади: моногр. / О.О. Овсяннікова. – Х.: ФІНН, 2010. – 336 с.
28. Овчаренко О. М. Теоретико-прикладні проблеми інституту юридичної відповідальності судді: моногр. / О. М. Овчаренко.– Х.: Юрайт, 2017. – 624 с.
29. Овчаренко О.М. Доступність правосуддя та гарантії його реалізації: моногр. / О.М. Овчаренко. – Х.: Право,2008.-304 с.
30. Організація судових та правоохоронних органів: навч.посіб.: 0-64 у 2 ч./ Л.М. Москвич, І.В. Назаров, О.О. Овсяннікова та ін.; за ред. Л.М. Москвич. – Х.: Право, 2016.
31. Порівняльне судове право: навч. посіб. / І.Є. Марочкін, Л.М. Москвич, Н.В. Сібільова та ін.; за ред. І.Є. Марочкіна та Л.М. Москвич. – Х.: Право, 2008.
32. Пошва Б. М. Судова влада в Україні як гарантія міжнародних стандартів захисту прав людини / Б. М. Пошва // Бюлетень Міністерства юстиції України. - 2015. - № 2. - С. 5-26.
33. Прилуцький С. Судове право як концептуальна основа судової влади України / С. Прилуцький // Право України. – 2015. - № 3. – С. 26-41.
34. Прокопенко Б. О. Добір кандидатів на посаду судді: монографія, Б. О. Прокопенко. – Х.: Право, 2016. – 208 с.

35. Ремескова Ю. О. Судова влада в системі поділу влади: монографія / Ю. О. Ремескова ; Нац. юрид. ун-т ім. Я. Мудрого. - Харків : Право, 2014. - 192 с.
36. Русанова І.О. Суд присяжних в Україні: проблеми становлення та розвитку / І.О. Русанова. – Х.: ВД ІНЖЕК, 2005.
37. Самсін І. Л. Судова реформа: актуалізація проблем статусу суддів та судоустрою України: історико-правовий нарис: [монографія / І. Л. Самсін. – Харків: ФІНН. – 2012. – 224 с.
38. Селіванов А.О. Питання теорії конституційного правосуддя в Україні: актуальні питання сучасного розвитку конституційного правосуддя / А.О. Селіванов, А.А. Стрижак. – К.: Логос, 2010. – 276 с.
39. Сібільова Н.В. Еволюція поняття “правосуддя” / Н.В. Сібільова // Питання боротьби зі злочинністю: зб. наук. пр. – Вип. 10 – Х.: Право, 2005. – С. 186-190.
40. Смокович М. І. Судова влада: місце в суспільстві та судовий контроль / М. Смокович // Юридична Україна. - 2012. - № 10. - С. 99-106.
41. Судова влада : монографія / І. Є. Марочкін, Л. М. Москвич, І. В. Назаров та ін. ; за заг. ред. І. Є. Марочкіна.– Х. : Право, 2015. – 792 с.
42. Юревич І. В. Єдність судової влади: монографія / І. В. Юревич; НЮУ ім. Я. Мудрого. - Харків: Право, 2014. - 264 с.

Інтернет-ресурси

Сайт Судова влада - <http://court.gov.ua>

Сайт Вищої кваліфікаційної комісії суддів України - <http://www.vkksu.gov.ua>

Сайт Вищої ради правосуддя - www.vru.gov.ua/

Сайт Конституційного Суду України - www.ccu.gov.ua

Сайт Національної школи суддів - nsj.gov.ua

Сайт Ради Європи - <http://www.coe.kiev.ua>

Проект ЄС «Підтримка реформ у сфері юстиції» - <http://www.justicereformukraine.eu/uk/>

Додаток 1

Карта предметних компетентностей з навчальної дисципліни

Шифр та назва компетентностей за спеціальністю і/або спеціалізацією	Шифр та назва компетентностей з навчальної дисципліни
ЗК – загальні (універсальні) компетентності.	ПК – предметні компетентності з навчальної дисципліни
ЗК – 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу.	ПК – 1 Аналізувати, робити порівняльну характеристику, прогнозувати зміни до діючого законодавства України, що регламентує діяльність судових органів

ЗК – 2. Здатність застосовувати знання в професійній діяльності у стандартних та нестандартних ситуаціях.	ПК – 2 Правильно тлумачити та застосовувати нормативно-правові акти щодо організації та діяльності судових органів при вирішенні практичних ситуацій
ЗК – 5. Уміння грамотно і точно формулювати та висловлювати свої позиції, належним чином їх обґрунтовувати.	ПК – 3: Вміти вирішувати практичні задачі з посиланням на текст конкретних норм матеріального та процесуального права для обґрунтування свого рішення
ЗК – 6. Навички збору і аналізу інформації з національних і міжнародних джерел.	ПК – 4: Вміти знаходити і аналізувати норми чисельних нормативно-правових актів національного та міжнародного рівня щодо діяльності судових органів
ЗК – 8. Здатність бути критичним і самокритичним.	ПК – 5 Здібність до самоаналізу, самопізнання і самооцінювання власних здібностей і ціннісних орієнтацій, що призводить до кращого розуміння ступеню відповідності власних особливостей вимогам обраної професії
ЗК – 9. Здатність працювати самостійно.	ПК – 6 Самостійно знаходити додаткову інформацію по заданій темі та презентувати матеріал на занятті
ЗК – 10. Уміння працювати у команді.	ПК – 7 Вміти у складі 3-4 людей підготувати до практичного заняття ділову гру (судове засідання тощо)
ЗК – 11. Здатність приймати неупереджені і вмотивовані рішення.	ПК – 8 Складати вмотивовані судові рішення з урахуванням деталей обставин справи та характеристики осіб – суб'єктів провадження
ЗК – 12. Здатність визначати інтереси і мотиви поведінки інших осіб.	ПК – 9 Обирати та використовувати психологічні технології у професійній діяльності
ФКС – фахові компетентності за спеціальністю (обрати	

компетентності згідно зі змістом навчальної дисципліни)	
ФКС – 1.Знання теорії (філософії) права.	<p>ПК – 10: Знати систему юридичних гарантій прав і свобод людини і громадянина та органи, що їх реалізують</p> <p>ПК – 11: Знати природу судового права як науки, самостійної галузі права та навчальної дисципліни</p> <p>ПК – 12: Знати поняття, види і характерні ознаки суб'єктів судового права</p> <p>ПК – 13: Знати поняття та характерні ознаки судової влади, функції та принципи судової влади</p>
ФКС – 2.Знання історії права та устрою держави.	<p>ПК – 14: Знати історичний розвиток концепції судового права</p> <p>ПК – 15: Знати джерела судового права, що включає знання норм національного цивільного та кримінального процесуального права, законодавства про судоустрій і статус суддів, як вітчизняного історичного, так і чинного; вміти аналізувати та застосовувати на практиці акти вищих судових органів країни, а також рішення Верховного Суду з підстав неоднакового застосування судами (судом) касаційної інстанції однієї і тієї ж норми матеріального права в подібних правовідносинах</p> <p>ПК – 16: Знати поняття та види судових систем світу, міжнародні стандарти організації та функціонування судових систем</p> <p>ПК – 17: Уміння дати загальну характеристику судової системи України та уміння розрізняти види, компетенцію та склад судів, що становлять судову систему України</p> <p>ПК – 18: Знати світові моделі підготовки та призначення суддів та вміти порівнювати процедури</p>

	<p>призначення на посаду судді в Україні та світі</p> <p>ПК – 19: Знати особливості правового статусу судді в Україні</p> <p>ПК – 20: Знати поняття і зміст організаційного забезпечення судової влади, а також систему органів, що здійснюють організаційне забезпечення судової влади</p> <p>ПК – 21: Знати склад, порядок формування та компетенції Державної судової адміністрації України, органів суддівського самоврядування, Вищої кваліфікаційної комісії суддів України, Вищої ради правосуддя, Національної школи суддів</p>
<p>ФКС – 7.Знання засад і принципів національного права, а також змісту правових інститутів таких фундаментальних галузей права, як: конституційне право, адміністративне і адміністративне процесуальне право, цивільне і цивільне процесуальне право, трудове право, кримінальне і кримінальне процесуальне право.</p>	<p>ПК – 22: Знати та мати навички застосування на практиці рішень Європейського суду з прав людини</p> <p>ПК – 23: Знати поняття, ознаки, види та організаційні форми судових процедур</p> <p>ПК – 24: Уміння розмежовувати судові юрисдикції</p> <p>ПК – 25: Знати світові моделі участі народу в судочинстві (шефени, присяжні та арбітражні засідателі) та особливості залучення присяжних до відправлення правосуддя в Україні.</p>

Додаток 2

Карта результатів навчання здобувача вищої освіти, сформульованих у термінах компетентностей

Шифр та назва РН за спеціальністю і / або спеціалізацією	Модуль НД	Шифр та назва РН з навчальної дисципліни
РНС – результати навчання за спеціальністю		Результати навчання з навчальної дисципліни
РНС – 1. Демонструвати знання і розуміння сучасних правових доктрин, цінностей, принципів та стандартів у межах різних правових галузей, а також міжнародного та європейського права.	№1	РНС НД – 1.1. Демонструвати знання й розуміння природи й змісту судового права як науки та самостійної галузі права РНС НД – 1.2. Демонструвати знання і розуміння основних теоретичних підходів до визначення сутності судової влади
РНС – 3. Пояснювати природу й зміст основних правових інститутів і процедур національного права і особливості їх реалізації та застосування.	№1	РНС НД – 1.3. Пояснювати природу і зміст характерних ознак судової влади;
РНС – 4. Виявляти проблеми у правовому регулюванні і пропонувати способи їх вирішення з використанням наявних теоретичних і прикладних знань відповідно до принципів захисту прав людини і її основоположних свобод.	№1	РНС НД – 1.4. Здійснювати критичний і системний аналіз рішень вищих судових установ; РНС НД – 1.5. Здійснювати критичний і системний аналіз рішень Верховного Суду з підстав неоднакового застосування судами (судом) касаційної інстанції однієї і тієї ж норми матеріального права в подібних правовідносинах; РНС НД - 1.6. Володіти вміннями і навичками щодо правильного тлумачення та застосування нормативно-правових актів у сфері організації та діяльності судових органів, прокуратури та адвокатури, а також виявлення прогалин і колізій в їх системі; РНС НД – 1.7. Вміти аналізувати та розв'язувати практичні завдання, пов'язані із тлумаченням і застосуванням

		норм судового права, передусім законодавства про судоустрій і статус суддів у конкретних ситуаціях судової практики;
РНС – 10. Визначати каталог прав і свобод людини і громадянина та їх право на судовий захист.	№ 1	РНС НД – 1.8. Знати систему юридичних гарантій прав і свобод людини і громадянина та органи, що їх реалізують
РНС – 2. Здійснювати критичний і системний аналіз правових явищ та процесів.	№ 2	РНС НД – 2.1. Характеризувати завдання та функцій суду, принципи і форми його діяльності; РНС НД – 2.2. Розуміти специфіку організаційної будови та сутність діяльності суду у забезпеченні права на справедливий суд, зміст та значення принципів організації та діяльності судової влади та суміжних інститутів;
РНС – 3. Пояснювати природу й зміст основних правових інститутів і процедур національного права і особливості їх реалізації та застосування.	№2	РНС НД – 2.3. Характеризувати сутність правового статусу судді; РНС НД – 2.4. Розкривати механізм набуття статус судді в Україні;

<p>РНС – 7. Характеризувати повноваження органів публічної влади.</p>	<p>№2</p>	<p>РНС НД – 2.5. Демонструвати знання та розуміння особливостей правового статусу судів та суддів, а також державних службовців в системі судової влади; РНС НД – 2.6. Характеризувати систему органів, що здійснюють організаційне забезпечення діяльності судової влади;</p>
<p>РНС – 13. Здатність здійснювати юридичну кваліфікацію.</p>	<p>№ 2</p>	<p>РНС НД – 2.7. Робити порівняльно-правовий аналіз моделей судових систем світу;</p>
<p>РНС – 2. Здійснювати критичний і системний аналіз правових явищ та процесів.</p>	<p>№ 3</p>	<p>РНС НД – 3.1. Аналізувати міжнародні стандарти належного судочинства; РНС НД – 3.2. Розкривати особливості світових моделей участі народу в судочинстві (шефени, присяжні та арбітражні засідателі);</p>
<p>РНС – 3. Пояснювати природу й зміст основних правових інститутів і процедур національного права і особливості їх реалізації та застосування.</p>	<p>№ 3</p>	<p>РНС НД – 3.3. Визначати поняття, ознаки, види та організаційні форми судових процедур;</p>
<p>РНС – 4. Виявляти проблеми у правовому регулюванні і пропонувати способи їх вирішення з використанням наявних теоретичних і прикладних знань відповідно до принципів захисту прав людини і її основоположних свобод.</p>	<p>№ 3</p>	<p>РНС НД – 3.4. Демонструвати розуміння актуальних проблем визначення підстав та порядку залучення представників народу до участі в судовому процесі. РНС НД – 3.5. Володіти навичками роботи із нормативно-правовими актами, науковою літературою, аналітичними та статистичними матеріалами, що стосуються питань судових процедур.</p>

